

Міжнародний гуманітарний університет
Інститут права, економіка та міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор
Міжнародного гуманітарного
університету
доц. Громошенко К.В.
« 23 » _____ 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правові системи сучасності

Рівень вищої освіти

початковий рівень (короткий цикл) рівень вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

Ступінь вищої освіти

МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

Спеціальність

(назва ступеня вищої освіти)

Освітня програма

293 «Міжнародне право»
(код та найменування спеціальності)
«Міжнародне право»
(найменування освітньої програми)

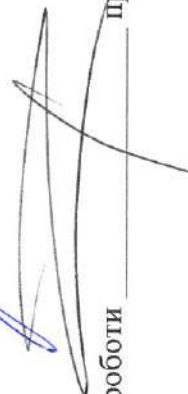
Викладачі	к.ю.н., доцент Качурінер В.Л.
Профайл викладача	https://publons.com/researcher/2934691/victoria-kachuriner/ https://orcid.org/0000-0003-2553-5071
Контактний тел.	097-533-66-40
E-mail:	kachuriner22@ukr.net
Сторінка курсу у Google Classroom	https://classroom.google.com/c/MjY5NTM3MjYxNjg4
Консультації	Очні – кожен вівторок з 12.20-13.20. Онлайн-консультації – viber, zoom – за замовленням студентів.

Силабус розглянуто та прийнято на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Протокол № 1 від 7 серпня 2020 р.

В.о. завідувача кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства доц. Цуркану С.І.

Перевірено: Гарант освітньої програми проф. Андрейченко С.С.

Перевірено: Начальник навчального відділу доц. Райчева Л.І.

Погоджено: Проректор з науково-педагогічної роботи проф. Гончарук А.Г.

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Правові системи сучасності» (ПСС) є: загальні принципи та закономірності виникнення, становлення і розвитку правових систем сучасності та їх об'єднань у порівняльному аспекті, в т.ч. закономірності розвитку національних правових систем і їх об'єднань у правові сім'ї, кола, типи; методологічні проблеми порівняння національного права із зарубіжним та міжнародним правом; питання історико-порівняльного вивчення права та його антропологічної обумовленості. Вивчення цих та дотичних до них проблем дає можливість зрозуміти важливість порівняльного правознавства для розвитку теоретичної юриспруденції та його практично-прикладне значення для розв'язання складних проблем міжкультурної правової комунікації.

2. Мета та цілі курсу

Метою вивчення ПСС – є сприяння у становленні сучасного кваліфікованого фахівця юриста-міжнародника, надаючи знання з сучасної правової компаративістики, правових систем сучасності, їх типології, механізмів їх міжнародної взаємодії. На основі вивчення основних положень навчальної дисципліни досягти кращого розуміння студентами сучасних тенденцій розвитку національних правових систем та їх об'єднань, окремих правових явищ та процесів, і, таким чином, забезпечувати підвищення рівня політичної та правової культури майбутніх юристів; розвивати вміння творчо застосовувати теоретичні знання у практичній роботі; формувати переконання та ціннісні орієнтації студентів відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення правоохоронної діяльності; розвивати в майбутніх правознавців високі професійні й особистісні якості.

Формування у студентів техніки критичного мислення, правової ерудиції, здатності орієнтуватися в сучасній політико-правовій реальності є головними **цілями** навчальної дисципліни.

3. Формат курсу

В межах курсу проводиться читання лекцій з походження й розвитку форм існування, особливостей функціонування таких правових сімей як романо-германська (континентальна), англо-американська (англо-саксонська), релігійна (мусульманська, індуська, іудейська, канонічна), традиційна, соціалістична та змішаного типу. Ця дисципліна окреслює свого роду правову карту сучасного світу.

На практичних заняттях студенти демонструють рівень знань з визначеної теми, ведуться диспути та діалоги, а також готують індивідуальні завдання за окремими питаннями, що цікавлять їх найбільше, виступаючи з відповідними доповідями, а також приймають участь в обговоренні усіх тем курсу.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У процесі реалізації програми дисципліни ПСС формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність до аналітичних та управлінських здібностей.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність пропонувати та обґрунтовувати власну позицію.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел за допомогою використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень у сфері права.

ЗК 11. Здатність репрезентувати результати власної наукової та професійної діяльності та аргументовано їх обстоювати

Спеціальні (фахові) компетенції

ФК 1. Знання історичних та політичних процесів розвитку держави, права, окремих правових систем, системи міжнародних відносин.

ФК 5. Уміння самостійно здійснювати наукові дослідження актуальних проблем у сфері міжнародного права, порівняльного правознавства, національного права, визначати нерозроблені або недостатньо розроблені наукові проблеми, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

ФК 9. Знання у сфері порівняльного правознавства; розуміння ролі порівняльного цивільного права, порівняльного кримінального права, порівняльного конституційного права, порівняльного судового права для сучасного правозастосування у відповідній сфері.

Навчальна дисципліна Правові системи сучасності забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 1. Демонструвати знання у сфері теоретико-історичних, галузевих, міжгалузевих та прикладних юридичних наук.

РН 2. Демонструвати знання норм матеріального та процесуального вітчизняного та зарубіжного права (конституційного, цивільного, кримінального, адміністративного).

РН 8. Демонструвати знання щодо захисту прав та законних інтересів фізичних осіб у міжнародній, іноземних та вітчизняній національних юрисдикціях.

РН 9. Аналізувати джерела міжнародного публічного права, джерела права у правових системах сучасного світу, джерела міжнародного приватного права.

РН 12. Демонструвати здатність до подальшого навчання.

РН 22. Брати участь у фахових дискусіях з міжнародно-правової проблематики.

5. Обсяг курсу

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)	
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття
6	180	36/10	24/8
			Самостійна робота 120/162

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Курс, (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова
2020 - 2021	2	1	В

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи онлайн навчання на базі Moodle, Google Classroom, Zoom, Viber. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

8. Політики курсу

У процесі викладання навчальної дисципліни застосовуються інтерактивні методи навчання, відбувається активне долучення студентів до обговорення кожного з питань курсу, що сприяє оволодінню ними понятійно-категорійного апарату юриспруденції. Особлива увага на заняттях приділяється вивченню виникнення, розвитку та функціонування правових систем сучасності.

На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, слівбесіда, обговорення рефератних повідомлень, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Підсумковою формою контролю знань є залік, який має на меті перевірити теоретичні знання та вміння застосовувати їх, вирішуючи конкретні завдання, а також уміння студентів самостійно працювати з науковою та навчальною літературою. До заліку допускаються ті студенти, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

9. Схеми курсу

№ №	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання	Кількість годин	
						денне	заочне
Модуль 1. Статус, генезис і характерні риси правових систем сучасності							
1	Тема 1. Правова система: поняття і структура 1. Дайте визначення поняття "правова система".	Лекція	Конспект лекції	2-3, 5-8, 10-14, 20-26, 28-30	Опрацювати рекомендовану літературу.	2 акад. год.	2 акад. год.

	<p>2. Визначте основні риси правової системи. 3. Які ви знаєте основні елементи структури правової системи? 4. У чому полягає суть поняття джерела права, взаємозалежність з поняттям форми права? 5. Які функції правової системи вам відомі? Охарактеризуйте їх.</p>	Семінарське заняття	Тестові завдання, доповіді студентів.		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.	2 акад. год.	-
2	<p>Тема 2. Класифікація правових систем сучасності 1. Дайте визначення поняття «Правова система» у різних науках; охарактеризуйте її вплив на соціальні відносини. 2. Класифікуйте правові системи сучасності. 3. Право, як елемент правових систем сучасності. 4. Правосвідомість, як елемент правових систем. 5. Юридична практика, як елемент правових систем. 6. Юридична діяльність як елемент правових систем.</p>	Лекція	Конспект лекції	2-3, 16, 20, 31	Опрацювати рекомендовану літературу.	2 акад. год.	-
3	<p>Тема 3. Романо-германська правова сім'я 1. Передумови виникнення та етапи розвитку романо-германської правової сім'ї. 2. Основні властивості романо-германської правової сім'ї та її джерела. 3. Романська та германські групи правових систем. 4. Загальна характеристика рецепції римського права. 5. Приватне та публічне право в романо-германській правовій сім'ї.</p>	Лекція	Конспект лекції	1-8, 14, 17-20, 26, 31-33	Опрацювати рекомендовану літературу.	4 акад. год.	-
4	<p>Тема 4. Англо-саксонська правова сім'я.</p>	Лекція	Конспект лекції	1-9, 17-20, 26, 31-33	Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.	2 акад. год.	1 акад. год.
				Опрацювати рекомендовану літературу.	4 акад. год.	-	

	<p>Система загального права</p> <ol style="list-style-type: none"> Історія виникнення та розвитку англо-американської правової сім'ї. Загальна характеристика англо-американської правової сім'ї. Місце та роль юридичної професії у правовій системі загального права. Що є основною формою права в країнах англо-американської правової сім'ї? У чому відмінність між прецедентом загального права та інтерпретаційним прецедентом? Охарактеризуйте взаємозв'язок матеріального та процесуального права в англо-американській правовій сім'ї. Який вид систематизації нормативно-правових актів є найбільш популярним і поширеним у правових системах англо-американського типу? 	Семінарське заняття	Тестові завдання, доповіді студентів.		Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи. Підготуватися до тестової роботи.	2 акад. год.	1 акад. год.
5	<p>Тема 5. Сім'я мусульманського права</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття релігійно-традиційного типу правової системи. Поняття мусульманського права. Виникнення і розвиток мусульманського права. Джерела мусульманського права. Система мусульманського права та її структура. Норма мусульманського права. Мусульманське право в сучасних правових системах: загальна характеристика. Мусульмансько-правова доктрина. Принципи права. Правовий звичай. Особливості судової системи. 	Лекція	Конспект лекції	2-9, 15	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	-
6	<p>Тема 6. Типологічні особливості правової</p>	Лекція	Конспект лекції	17, 20, 27, 31	Опрацювати рекомендовану літературу.	2 акад. год.	-

	системи України 1. Основні риси постсоціалістичних правових систем. 2. Перехідний характер правової системи сучасної України. 3. Особливості нормативно-правових актів.	Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді студентів.				
							2 акад. год.

Модуль 2. Джерела правових сімей сучасності

7	Тема 7. Правові системи, наближені до романо-германської (континентальної) правової сім'ї 1. Формування латиноамериканського права. 2. Особливості і сучасні тенденції латиноамериканського права. 3. Джерела латиноамериканського права. 4. Формування скандинавського права. 5. Правова співпраця скандинавських держав. 6. Джерела права Скандинавських країн. 7. Кодифікація японського права XIX-XX століть. 8. Правові системи соціалістичних країн.	Лекція	Конспект лекції	1-8, 14, 17-20, 26, 31-33	Опрацювати рекомендовану літературу.	2 акад. год.	-
		Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді студентів.				
8	Тема 8. Релігійні правові системи 1. У чому проявляється багатофункціональний характер релігійних правових систем? 2. Які риси відрізняють іудейське право від інших релігійних правових систем? 3. Кодифікація індійського права під впливом англійського права. 4. Вплив канонічного права на становлення романо-германського та загального права.	Лекція	Конспект лекції	4-7, 12, 14-15, 18, 23-26, 32-33	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	1 акад. год.
		Семінарське заняття	Тестові завдання, доповіді студентів.				

9	<p>Тема 9. Традиційні правові системи 1. Особливості традиційних правових систем, їх групи. 2. Китайське право: періодизація і характеристика. 3. Формування правової системи Японії: періодизація і характеристика. 4. Джерела сучасного японського права. Судова система Японії. 5. Традиційне африканське право. Кодекси звичаєвого права.</p>	Лекція	Конспект лекції	4-7, 12, 14-15, 18, 23-26, 32-33	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	1 акад. год.
10	<p>Тема 10. Значення правового звичаю в основних правових системах 1. Звичай як джерело права. 2. Місце правового звичаю серед інших джерел романо-германського права. 3. Шляхи легітимації звичаю державою. 4. Звичай на додаток до закону, замість закону, всупереч закону. 5. Роль звичаю у сучасному англосаксонському праві. 6. Ознаки правового звичаю. 7. Види правових звичаїв. 8. Звичай у сучасному мусульманському праві. 9. Регулятивна роль традицій.</p>	Лекція	Конспект лекції	1-3, 5-8, 10-14, 20-26, 28-30	Опрацювати рекомендовану літературу	2 акад. год.	1 акад. год.
11	<p>Тема 11. Роль судової практики в романо-германському, англосаксонському та мусульманському праві 1. Прецедент як джерело права в англосаксонській правовій сім'ї. 2. Вирішальна роль прецеденту у створенні та функціонуванні права в Англії. 3. Переваги та недоліки прецеденту. 4. Види судових прецедентів: обов'язкові та необов'язкові.</p>	Лекція	Конспект лекції	1-9, 15-20, 26, 31-33	Опрацювати рекомендовану літературу	4 акад. год.	1 акад. год.
		Семінарське заняття	Законспектувати питання, доповіді студентів		Опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи.	2 акад. год.	1 акад. год.

	<p>5. Структура судового прецеденту. 6. Принцип обов'язкового дотримання прецедентів. 7. Інститут перегляду/скасування прецеденту. 8. Судова практика в романо-германській правовій сім'ї. 9. Особливості правотворчої діяльності судів. 10. Вплив діяльності суддів на процес становлення і розвитку мусульманського права. 11. Вплив судової практики на законодавчу діяльність.</p>				
12	<p>Тема 12. Закон як джерело права в основних правових системах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Норми права в романо-германській сім'ї 2. Нормативно-правові акти в романо-германській сім'ї. 3. Система нормативно-правових актів у романо-германському праві. 4. Нормативно-правові акти та критерії їх класифікації. 5. Закон як джерело права в романо-германській сім'ї. 6. Система законодавства. Кодифікація. 7. Закон як джерело права в англо-американській сім'ї. 8. Принцип верховенства парламенту в праві Великобританії. 9. Види статутів парламенту. 10. Роль законодавства у правовій системі США. 11. Делеговане законодавство в англо-американській правовій сім'ї. 12. Кодифікація і зростання ролі законодавства в мусульманському праві. 	<p>Лекція</p> <p>Семінарське заняття</p>	<p>Конспект лекції</p> <p>Конспект-завдання питання, доповіді студентів.</p>	<p>1-33</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу</p> <p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи.</p>	<p>4 акад. год.</p> <p>2 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p>
13	<p>Тема 13. Правова доктрина в романо-</p>	<p>Лекція</p>	<p>Конспект лекції</p>	<p>Опрацювати рекомендовану літературу</p>	<p>4 акад. год.</p> <p>1 акад. год.</p>

<p>германському, англосаксонському та мусульманському праві</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце правової доктрини в системі джерел романо-германського права. 2. Вплив доктрини на законотворчість та правозастосування. 3. Значення доктрини в англосаксонській правовій сім'ї. 4. Роль правової доктрини в мусульманському праві. 	<p>Семинарське заняття</p>	<p>Законспектувати питання, доповіді студентів.</p>	<p>Передивитись конспект лекції, опрацювати рекомендовану літературу. Підготувати відповіді на семінарське заняття. Виконати завдання до самостійної роботи.</p>	<p>2 акад. год.</p>	<p>1 акад. год.</p>
--	----------------------------	---	--	---------------------	---------------------

10. Система оцінювання та вимоги

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Правові системи сучасності» здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Міжнародному гуманітарному університеті». Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.
Форма контролю: залік.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий пляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті. Рівень знань оцінюється:

«відмінно» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«добре» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань;

«задовільно» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань;

«незадовільно з можливістю повторного складання» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індивідуально або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи

(модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за усіма видами робіт, зазначені у таблиці нижче.

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Положення про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті» (затвержене ректором наказом № 112 від 01.11.2018 року).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОГОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

<i>Денна форма навчання</i>				
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів	
I. Обов'язкові				
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях				
1.1. Підготовка до семінарських (практичних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час семінарських (практичних) занять	30	
Виконання модульних завдань				
1.2. Підготовка до модульного контролю знань	-//-	Перевірка правильності виконання модульних завдань	10 за 1-й модуль 10 за 2-й модуль 10+10 = 20	
Виконання завдань для самостійного опрацювання				
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10	
Разом балів за обов'язкові види РС				60
II. Вибіркові				
Виконання індивідуальних завдань				
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10	
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-//-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10	
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР	20	
Разом балів за вибіркові види РС				40
Всього балів за РС				100

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Заочна форма навчання			Максимальна кількість балів
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	
I. Обов'язкові			
За виконання модульних (контрольних) завдань			
1.1. Підготовка до модульного контролю знань	Відповідно до розкладу	Перевірка правильності виконання модульних завдань	1 x 60 = 60
Разом балів за обов'язкові види СРС			
II. Вибіркові			
Виконання індивідуальних завдань (за бажанням студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	10
2.2. Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій, судової практики тощо	-/-	Перевірка та обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	10
2.3. Інші види індивідуальних завдань	-/-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР	20
Разом балів за вибіркові види СРС			
Всього балів за РС			
			40
			100

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі *заліку* за встановленим переліком питань. Питання, що включаються до обговорення на заліку є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу при побудові відповіді та уміння синтезувати отриманні знання.

Питання формуються в межах змісту програми дисципліни. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі та результатів іспиту за 100-бальною системою.

11. Рекомендована література

Основна

1. Бернхем В. Вступ до права та правові системи США. К., 1999.
2. Бехруз Х. Введение в сравнительное правоведение. О. : Юрид. л-ра, 2002. 323 с.
3. Бехруз Х. Сравнительное правоведение. О. : Фенікс; М. : ТрансЛит, 2008. 504 с.
4. Бостан С. К., Тимченко С. М. Державне право зарубіжних країн. К., 2005.
5. Гелей С.Д., Ритар С. М. Політико-правові системи світу: Навч. посіб. К., 2006.
6. Дмитриев А. І., Шелель А. О. Порівняльне правознавство: Навч. посіб. К., 2003.

7. Журавський В. С., Зайчук О. В., Копыленко О. Л., Онищенко Н. М. Правові системи сучасності Глобалізація. Демократизм. Розвиток. К., 2003.

8. Зайчук О. В., Онищенко Н. М. Вступ до теорії правових систем. К., 2006.
9. Каррі Д. П. Конституція Сполучених Штатів Америки / Пер. з англ. О. М. Мокровольського. К., 1993.
10. Лафитський В.И. Сравнительное правоведение в образах права. Том 1. М.: Статут, 2010. 429 с.
11. Лафитський В.И. Сравнительное правоведение в образах права. Том 2. М.: Статут, 2010. 415 с.
12. Леже Р. Великие правовые системы современности: сравнительно-правовой подход : пер. с фр. М.: ВолтерсКлувер. 2009. 584 с.
13. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права: навчальний посібник. К.: «Юристконсульт», 2006. 355 с.
14. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн. К., 2004.
15. Лубський В. І., Борис В. Д. Мусульманське право. К., 1997.
16. Лук'янов Д. Сучасні погляди на проблему класифікації та типології правових систем. Порівняльне правознавство. 2012. № 3-4. С. 56-62.

17. Лупць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграцій з ними правові системи України. К., 2003.
18. Лупць Л. А. Сучасні правові системи світу. Львів, 2003.
19. Малишев Б.В. Судовий прецедент у правовій системі Англії: монографія/ К., 2008. 343 с.
20. Мороз С. П. Правничі системи сучасності : навч. посібн. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 86 с.
21. Оборотов І.Г. Порівняльне правознавство : навчальний посібник. Миколаїв, 2011. 228 с.
22. Осаке К. Сравнительное правоведение в схемах: Общая и особенная части: Учеб.-практ. пособие. М., 2000.
23. Порівняльне правознавство : підручник / за ред. О.В. Петришина. Х.: Право, 2011. 272 с.
24. Порівняльне правознавство: підручник / За ред. В. Д. Ткаченка. К., 2003.
25. Правові системи сучасності : навч. пос. / за ред. Ю. С. Шемшученка. К.: Юридична думка, 2012. 492с.
26. Правові та політичні проблеми сучасності: матер. наук.-практ. конференц. (Лупць, 22 квітня 2012 р.). К.: Ліпкан О.С., 2012. 94 с.
27. Проблеми застосування міжнародних стандартів у правовій системі України. К.: Юридична практика, 2013. 602 с.
28. Савчин М.В. Порівняльне правознавство. Загальна частина: Навч. посіб. К., 2005.
29. Саидов А. Х. Сравнительное правоведение (основные правовые системы современности): Учебник / Под ред. В. А. Туманова. М., 2000.
30. Тихомиров А.Д. Юридическая компаративистика. Философские, теоретические и методологические проблемы. К.: Знання, 2005. 334 с.
31. Харитонова О.І., Харитонов С. О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Х., 2002. 592 с.
32. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. К., 2001.
33. Шаповал В.М. Конституційні системи зарубіжних країн. К., 1992.

Долаткова

1. Актуальні проблеми теорії держави та права: навч. посібник (за вимогами кредитно-модульної системи навчання) / Є.В. Білозьоров, Є.О. Гіда, А.М. Завальний, А.О. Осауленко, Т.О. Пікуля; за заг. ред. Є.О. Гіди. К.: КНУВС, 2010. 260 с.
2. Анакіна Т. Прецедентні рішення суду Європейських співтовариств у становленні правопорядку ЄС. *Підприємництво, господарство, право*. 2008. № 2. С. 49-52.
3. Аракелян Р.Ф. Компаративний аналіз програм відновного правосуддя в Англії, Уельсі, Бельгії, Німеччині, Фінляндії, Швейцарії. *Юридична наука*. 2015. № 6. С.121 - 129.

4. Барабаш О. Протестантизм у розвитку загального права Англії та США. *Вісник Академії правових наук України* : Збірник наукових праць. 2012. №3. С. 78-86.
5. Бедрій М. М. Основні та додаткові ознаки правового звичаю у контексті пошуків його дефініції. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. 2018. №1(3). С. 25-33.
6. Бехруз Х. Актуалізація понятійного апарата сравнительного правоведения. *Юридический вестник*. 2003. № 3. С. 104- 109.
7. Бехруз Х. Доктрина як джерело права в основних правових системах сучасності. *Актуальні проблеми держави і права*: 36.наук, праць. О., 2001. Вип. 11. С. 48-52.
8. Бехруз Х. К вопросу плюрализма теоретических концепций классификации постсоветских правовых систем. *Держава і право*: 36.наук, праць. Юридичні і політичні науки. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. Вип. 20. С. 19-24.
9. Билозёров Е.В. Источники права в государствах континентального и общего права (теоретико-сравнительный аспект). *Вестник Академии МВД Республики Беларусь*. 2013. № 2 (26). С. 197-202.
10. Биля-Сабаш І. Право країн Латинської Америки серед правових систем сучасності. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 3. С. 199-208.
11. Борщевський І. В. Правовий звичай як джерело сучасного права в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. Вип. 5 (14). С. 3-6.
12. Васянович О. А. Вплив міжнародного права на національну правову систему Японії. *Часопис Київського університету права*. 2015. № 3. С. 331-334.
13. Вовк Д. Релігійна традиція у праві: аспекти загальнотеоретичного розуміння. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 3 (70). С. 44-53.
14. Вороніна М. А. Феномен японської правової системи. Характеристика та особливості. *Право та інноваційне суспільство*. 2016. № 1 (6). С. 81-89.
15. Гомонай В.В. Уніфікація як процес зближення правових систем. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2012. Випуск 19. Том 1. С. 18-21.
16. Губанов О. О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської, англосаксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика. *Право і суспільство*. 2015. № 6. С. 9-14.
17. Дуда С.М. Джерела права в романо-германській правовій сім'ї (типологічні особливості). *Південноукраїнський правничий часопис*. №3/2012. Одеса, 2012. С. 75-77.
18. Кісель В. Й. До питання про дуалізм приватного права. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 2. С. 60-63.
19. Кобринська С.Б. До питання про поняття та структуру правової системи. *Науковий вісник Чернівецького ун-ту*: 36. наук. праць. Вип. 82: Правознавство. Чернівці: Чернівецький держ. ун-т, 2000. С. 14-18.
20. Козаченко В. М. Правова свідомість як джерело права в англосаксонській правовій системі. *Часопис Київського університету права* : Український науково-теоретичний часопис. 2015. №3. С. 56-60.
21. Корчевна Л.О. Проблема різноджерельного права: дослід порівняльного правознавства. К., 2005. 36 с.
22. Кресін О. Порівняльне правознавство: історична ретроспектива і нові виклики. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. № 4. С. 108-114.
23. Кьотц Х. Старі та нові проблеми порівняльного права. *Порівняльне правознавство* : науково-практичний фаховий журнал. 2012. № 1-2. С. 90-103.
24. Лазнюк Н.В. Види нормативно-правових актів (теоретичні питання). *Митна справа*. 2014. № 10. С. 53-65.

25. Легка О. В. Специфіка сім'ї мусульманського права. *Актуальні проблеми політики*. 2012. Вип. 47. С. 207-213.
26. Лісовська Ю. П. Правова держава: історія, теорія, методологія : навч. посібник / Ю. П. Лісовська, П. М. Лісовський, С. А. Подоляка. Київ : Кондор, 2018. 348 с.
- 27.
28. Настасяк І. Типологізація чи класифікація сучасних правових систем світу? *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2014. № 5. С. 41-46.
29. Оленчук І. В. Типологічні особливості романо-германського права. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. №3. Одеса, 2012. С. 77-79.
30. Пархоменко Н. М. Джерела права: основні засади дії. К. : Юрид. думка, 2010. С. 176-194.
31. Пікуля Т. О. Методологічні критерії та класифікаційні схеми типологізації держав світу. *Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право)*. Випуск № 2. 2013. Ірпінь: ІФЮА. С. 225-233.
32. Погребняк С. Вплив судової практики на юридичні акти в романо-германській правовій сім'ї. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. №4 (35). С. 92-99.
33. Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: збірник наукових праць / За ред. Ю. С. Шемшученка, В. П. Тихого, М. М. Цимбалюка, І. С. Гриценка; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 620 с.
34. Сахнюк В. В. Роль та місце судового прецеденту у системі джерел національного права. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1. С. 119-122.
35. Семеніхін І. В. Правова доктрина: поняття, ознаки, структура. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 132. С. 26-36.
36. Степаненко К. В. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. *Проблеми законності*. 2018. Вип. 140. С. 26-34.
37. Тихомиров О. Просторовий вимір права: проблеми методологічного осмислення. *Право України*. 2013, № 3-4. С. 32-38.
38. Тополь Ю. О. Джерело та форма права: поняття, зміст, проблема співвідношення. *Університетські наукові записки*. 2012. № 1. С. 145-151.
39. Турута О. В. Глобалізація та її вплив на класифікацію сучасних правових систем світу. *Публічне право*. 2012. №1(5). С. 254-260.
40. Удовіка Л. Г. Трансформація правової системи в умовах глобалізації: антропологічний вимір: Монографія. Х: Право, 2011. 552 с.
41. Хаустова М. Г. Особливості правової системи України. *Право і суспільство*. 2015. № 6(3). С. 51-57.
42. Хаустова М. Проблеми класифікації правових систем. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 2 (77). С. 53-65.
43. Хорошковська Д. Ю. Роль судової практики в системі джерел права України. *Наукові записки НАУКМА : Юридичні науки*. 2004. Т. 26. С. 91-94.
44. Цюприк В. І. Правовий звичай як джерело права в сучасній системі права: теоретико-правовий аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 1. С. 306-310.
45. Чепульченко Т. О. Особливості правового регулювання в країнах релігійного права. *ВІСНИК НГУУ «КПД». Політологія. Соціологія. Право*. 2014. Випуск 1 (21). С. 115-120.
46. *Lay judges tradition*. *Encyclopedia Britannica*. URL: http://www.britannica.com/EBchecked/topic/140637/court/27097/Lay-judge_es#ref282028.
47. Pierre M. Introduction to the English legal system. 2002. 54 p. URL: http://www.jim.u-psud.fr/format/langues/doc/English_Legal_System.pdf.
48. Professional judges in the common-law tradition. *Encyclopedia Britannica*. URL: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/140637/court/27099/Professional-judges-in-the-common-law-tradition>.
49. The history of law society. *Official site of Law society*. URL: <http://www.lawsociety.org.uk/aboutlawsociety>.

Інформаційні ресурси

https://minjust.gov.ua/azu_es_4 .	Загальнодержавна інформаційна мережа з питань європейського права
http://www.ulf.com.ua/	Українська правнича фундація
http://www.ecle.gov.ua/	Центр європейського і порівняльного права
http://www.ulde.kiev.ua/news.php	Центр розвитку українського законодавства
http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm	Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія
http://www.law.yale.edu/library/	Юридична бібліотека Школи права Йельського університету
http://www.ddb.de/	Німеські бібліотеки
http://www.bnf.fr/	Національна бібліотека Франції
http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib	Наукова бібліотека Національного університету "Києво-Могилянська академія"
http://www.library.univ.kiev.ua	Наукова бібліотека ім. М.Максимовича Київського національного університету ім.. Тараса Шевченка
http://portal.rada.gov.ua	Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
http://www.kmu.gov.ua	Урядовий портал України
http://partnerstvo.com.ua/	Закони України
http://www.uapravo.net/	Законодавство України
http://pravoznavec.com.ua	Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури
http://www.urist.in.ua/	Український юридичний форум
http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/knigi/	Книги та підручники з права України
http://www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

Розробник:

к.ю.н., доцент кафедри МППП

В.Л. Качурінер

